

BÉKÉS VÁRMEGYE ÖNKORMÁNYZATÁNAK ELNÖKE

Cím: 5600 Békéscsaba, Árpád sor 18.

Telefon: +36-66-441-156

Előkészítő: Gyula Város Önkormányzata	NYILVÁNOS ülés
Véleményező bizottságok: Területfejlesztési Bizottság	A döntéshozatal egyszerű többséget igényel

ELŐTERJESZTÉS

Békés Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének
2024. február 21-én tartandó ülésére

Tárgy: Tájékoztató Gyula és várostérsége Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájáról és TOP-Plusz Városfejlesztési Programtervéről

Tisztelt Közgyűlés!

Gyula Város Önkormányzata képviselőjében Kónya István alpolgármester úr az alábbi előterjesztést nyújtotta be a Tisztelt Közgyűlés elé:

„A 2021-ben elfogadott uniós jogszabálycsomag az alapok felhasználása vonatkozásában (Európai Regionális Fejlesztési Alap, Kohéziós Alap és az Európai Szociális Alap Plusz, Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap, Igazságos Átmenet Alap, valamint pénzügyi szempontból a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap, a Határigazgatási és Vízügyi és a Belső Biztonsági Alap) kiemelt figyelmet fordít a városok fejlesztésére, a területi egyenlőtlenségek csökkentésére.

„Támogatást kell nyújtania az integrált területfejlesztési eszközöket használó, **ágazatokon átívelő területi stratégiákon** alapuló gazdasági, társadalmi és környezeti fejlesztéshez, mind a városi, mind a nem városi térségek harmonikus fejlődésének biztosítása céljából. Továbbá, **városi térségek fejlesztésekor** különös figyelmet kell fordítani a **funkcionális városi térségek támogatására** a helyi hatóságok és a partnerek közötti, közigazgatási határokon átívelő együttműködés beindítása és a város-vidék kapcsolatok erősítése szempontjából vett jelentőségük miatt.”¹

A Gyula és Várostérsége (Gyula, Elek, Kétegyháza és Lőkősháza települések) szempontjából fontos kapcsolódási pont az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról szóló jogszabályban² foglalt célok, miszerint a területfejlesztés terén hozott intézkedéseknek **integrált területi stratégiákon** kell alapulniuk a városi és a vidéki területeken is, és figyelmet kell fordítaniuk a város-vidék kapcsolatokra.

Az előző tervezési időszakhoz képest ez egy teljesen új területfejlesztési szemléletet követel meg a Gyulai Várostérség településeitől és a tervezést végző szakemberektől. **Térségi, hálózatos, egymást erősítő fejlesztéseket** kell megvalósítani, így ezen célok elérése érdekében a Gyula és Várostérségnek az alábbi, a **térség egészére vonatkozó** dokumentumokat kell elkészítenie:

- Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS)
- TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (TVP)

¹Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról; 29. cikk

² U.o.

- Fenntartható város mobilitási terv (SUMP)
- Sustainable Energy Climate Action Plan (SECAP)
- Városi Zöld Finanszírozási Keretrendszer (ZIFFA)
- Üzleti modell és üzleti terv
- Digitális Akcióterv

Békés vármegye **kiemelt várostérségek** kategóriába két területi egységet sorolt be: a **Békéscsaba és Várostérsége, valamint a Gyula és Várostérséget**. Az integrált területi program mindkét várostérséget önálló célterületként azonosítja, melyek önálló forráskerettel rendelkeznek. Gyula és Várostérsége, mint célterület számára kijelölt önálló forrás összege az elfogadott program alapján 7 901 millió Ft.

2022. augusztus 22-én Együttműködési Megállapodás (továbbiakban: Megállapodás) született a Miniszterelnökség Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság és Gyula Város Önkormányzata között a 2021-2027 közötti tervezési időszakban a Terület-és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében meghirdetésre került, TOP Plusz-1.3.1-21 kódszámú felhívás keretében a TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (továbbiakban: TVP) végrehajtása érdekében. A Megállapodás alapján a Kedvezményezett kötelezettséget vállalt arra, hogy a TVP-t az abban foglalt tartalommal és ütemezéssel megvalósítja. A Megállapodás III. pontja alapján a rendelkezésre álló keret Gyula és Várostérségére **7 902 millió Ft** volt.

A megállapodást követően ez a keretösszeg változott, hiszen 2022. december 22-én a C(2022)10008 számú Európai Bizottsági határozattal a TOP Plusz tartalmában és szerkezetében is módosult, így a vármegyei Integrált Területi Programokat is szükséges volt módosítani. A TOP Plusz Irányító Hatóság iránymutatása alapján többek között a forrásmaradványok vonatkozásában forrásátcsoportosítást kezdeményeztek.

A további tervezés során az alábbi okok miatt változott a Megállapodásban rögzített összeg:

1. Gyula és Várostérsége esetében az energiahatékonysági fejlesztésekre allokált forráskeretet meg kellett bontani visszatérítendő, illetve a vissza nem térítendő támogatást alkalmazó két tématerület között - 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság, illetve a 2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált). Mivel 5000 fő feletti települések esetén energiahatékonysági beruházás csak kombinált konstrukcióban képzelhető el, így Gyula város esetében csak ezzel számolhatunk, míg a többi településnél (Elek, Kétegyháza és Lőkősháza) – mivel 5000 fő alatti - vissza nem térítendő támogatással. Ezért a 2. prioritás felhasználható forrása (701 527 668 Ft) az alábbiak szerint oszlik meg a térségen belül: Gyula városa 548 396 668 Ft, a szatellit településekre szánt forrás: 153 131 000 Ft.
2. Gyula és Várostérsége települései a tervezés során a 3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések forráskeretéből (1 339 millió Ft) csupán 218 millió Ft-ot kívánt felhasználni, így a megmaradt 1 121 millió Ft-ot a 3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése felhívásra (bölcsődék, óvodák, köznevelési intézmények, szociális intézmények) szeretne volna fordítani. Ezen átcsoportosítást az Irányító Hatóság nem támogatta, így tulajdonképpen „szabaddá vált” ez a forrásösszeg. (Ezért a jelenleg hatályos Gyula és Várostérsége TVP 3.0 nem tartalmaz köznevelési infrastrukturális fejlesztést.)
3. A TOP_Plusz-3.3.4-21 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” forráskeret felhasználásának tervezésénél OP elfogadási feltételként szükséges volt érvényesíteni, hogy a megyei keret 80%-a a tankerületekre kerüljön allokálásra. A „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése (ERFA)” forrása 1 050 585 495 Ft volt. A szakpolitikai döntések miatt ezen összeg módosításra került, így a 3.2.1 prioritáson „szabaddá vált” 1 121 millió Ft forrás erre a felhívásra lett átcsoportosítva. (Fontos megjegyezni, hogy noha a várostérség egy ilyen

jelentős összeggel járult hozzá a Békés vármegyei köznevelési összeghez, jelen pályázati felhívás szerint a várostérség négy települése, Gyula, Elek, Kétegyháza és Lőkösháza köznevelési intézményeinek fenntartója, a Gyulai Tankerületi Központ nem pályázhat a köznevelési forrásra!)

Mindezen és egyéb más módosítások eredményeként Gyula és Várostérsége részére mint önálló célterületre kijelölt forrás, a Békés Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése által 2023. március 28-án elfogadott „Békés Vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027” dokumentumban rögzítettek alapján **6 581 millió Ft**-ra módosult.

A Gyulai Várostérség jelenleg hatályos TVP 3.0 verziója az előterjesztés melléklete.”

A fentiek alapján kérem a tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztés megtárgyalását követően támogassa az alábbi határozati javaslatot.

Határozati javaslat:

Békés Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése elfogadja a Gyula és Várostérsége Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájáról és TOP-Plusz Városfejlesztési Programtervéről szóló tájékoztatóját.

Békéscsaba, 2024. február 7.

Zalai Mihály